

BH2011. 109.

Az irányadó tényállás szerint a H. Kft.-t az A. Kft. javára marasztaló jogerős ítélet végrehajtása során [...] megtartott árverésen a végrehajtást kérő A. Kft. a becsérték felének megfelelő összeg fejében átvette - követelésének beszámítása mellett - a H. Kft. 0185/29. hrsz. alatt nyilvántartott ingatlanát. Az A. Kft., mint tulajdonos ugyanezt az ingatlant [...] 2 075 000 Ft vételár fejében dr. K. A. részére értékesítette, aki pedig azt [...] 9 300 000 Ft-os vételáron az U. Kft. részére adta el (valamennyi vevő tulajdonjogának bejegyzése megtörtént az ingatlan-nyilvántartásba).

Az A. Kft. tagjai a felperes, az alperes, valamint az A. Ltd. voltak, a felperes 33,2%-os, az alperes pedig 25,6%-os mértékű vagyoni részesedéssel rendelkezett. Az A. Kft. végelszámolás alá került, majd annak lefolytatása után [...] törölték a cégjegyzékből. Jelen per felperese a cég felosztható vagyonából - az üzletrészek arányára figyelemmel - 37 630 840 Ft-ban részesült.

A [...] bíróság végzésével helybenhagyta a [...] bíróságnak azt a végzését, mely az [...] megtartott árverést megsemmisítette és elrendelte az ingatlan tulajdonjogának az eredeti tulajdonos javára való visszajegyzését. A jogerős végzés szerint a H. Kft. [...] már felszámolás alatt állt és ettől az időponttól kezdődően a végrehajtási eljárás megszűnt, árverés tartásának már nem volt helye. E határozat alapján dr. K. A. az U. Kft.-nek [...] 9 300 000 Ft-ot visszafizetett, majd a [...] bíróság előtt indított perben kártérítés címén kérte jelen per felperesének, mint a megszűnt A. Kft. volt tagjának a marasztalását. A [...] bíróság [...] meghozott ítéletében jelen per felperesét 9 300 000 Ft és ennek kamatai, valamint emellett 1 023 000 Ft perköltség megfizetésére kötelezte dr. K. A. javára. Jelen per felperese a jogerős ítéleti rendelkezésnek oly módon tett eleget, hogy [...] 18 467 986 Ft-ot átutalt a dr. K. A. által megjelölt számlára.

Jelen perben a felperes a dr. K. A. részére megfizetett 18 467 484 Ft 25,6%-ának megfelelő 4 727 804 Ft és ennek [...] kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az elsőfokú bíróság 13. sorszámú ítéletében a keresetnek helyt adott. Az elsőfokú bíróság szerint ugyan helytállóan hivatkozott az alperes arra, hogy a [...] bíróság ítéletének hatálya az alperes perben állásának hiánya miatt nem terjedt ki az alperesre, de nem volt akadálya annak, hogy a jelen perben eljáró bíróság a [...] bíróság ítéletében kifejtett ténybeli és jogi indokolással azonos álláspontra helyezkedjen.

Az alperes elévülési kifogását azért találta alaptalannak, mert a felperes [...] teljesített dr. K. A. részére, és az alperessel szemben ez időponttól számítottan 5 éven belül érvényesítette igényét.

Az ítélet szerint dr. K. A. jogosult volt a felperestől követelni a megszűnt A. Kft.-t terhelő teljes tartozás összegét, és miután a felperes a tartozást bizonyítottan teljes terjedelmében kiegyenlítette, [...] megtérítési igénnyel léphetett fel az alperessel szemben. [...]

Az alperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - a késedelmi kamat mértékének pontosítása mellett - helybenhagyta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyes tényállás alapján helytálló jogkövetkeztetésekre jutott, így helytállóan állapította meg, hogy a [...] bíróság a felperest kártérítésre kötelezte és azt is, hogy a felperes alperessel szembeni követelése nem évült el. [...]

Az alperes felülvizsgálati kérelmében az első- és másodfokú ítéletek hatályon kívül helyezését és a felperes keresetét elutasító új határozat meghozatalát kérte. Felülvizsgálati kérelmét az alábbiakkal indokolta:

Miután a felperes jogalap nélküli gazdagodás címén kérte az alperes marasztalását, a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az A. Kft.-nek [...] - azaz megszűnésekor - állt fenn tartozása dr. K. A.-val szemben, továbbá azt is bizonyítania kellett, hogy a keresetben megjelölt tőkeösszeget az alperes helyett fizette ki dr. K. A. javára.

Még ha lenne is dr. K. A.-nak az alperessel szemben követelése, az a per megindításakor már feltétlenül elévült, figyelemmel arra, hogy a joglap nélküli gazdagodás megtérítése iránti jelen perben - melyet a perben eljáró bíróságok tévesen minősítettek kártérítés iránti pernek - nem a felperes teljesítése időpontjának, hanem annak volt jelentősége, hogy dr. K. A.-nak mikor keletkezett az A. Kft.-vel szembeni követelése.

A felperes semmiképpen nem fizethetett dr. K. A.-nak az alperes helyett, mert dr. K. A. a felperessel szemben csak a felperesre jutó részt követelhetné volna. [...] a tagok felelőssége a társaságot terhelő kötelezettségekért harmadik személlyel szemben nem egyetemleges, hanem osztott és legfeljebb a rájuk jutó rész erejéig áll fenn. A [...] bíróság előtti perben dr. K. A.-nak a megszűnt A. Kft. valamennyi tagját perelnie kellett volna, tehát a felperes egy anyagi jogilag és eljárásjogilag is helytelen ítélet alapján teljesített.

A [...] bíróság előtt folyamatban volt perben a bíróság az A. Kft. magatartását, eljárását értékelte és ennek alapján döntött a felperes marasztalásáról. Ezzel az értékeléssel azonban az alperes nem ért egyet. Elmaradt ugyanis dr. K. A. magatartásának vizsgálata, akinek jóhiszeműsége megkérdőjelezhető amiatt, hogy rövid időn belül több mint 7 millió forint haszonnal adta tovább az ingatlant. Azt is értékelni kellett volna, hogy amikor az A. Kft. átvette a H. Kft. ingatlanát, az A. Kft. még nem tudhatott a végrehajtási kifogás benyújtásáról, és arról sem, hogy a H. Kft. felszámolását elrendelő végzés már az árverés napján jogerős volt.

Az A. Kft. tulajdonszerzésének jogcíme nem kötelmi ügylet, hanem a [...] és az 1994. évi LIII. (a továbbiakban:

Vht.) 139. § (1) bekezdése szerinti árverés volt, mely önálló tulajdonszerzési mód. Az árverést mindaddig érvényesnek kell tekinteni, amíg megsemmisítésére nem került sor. Az ingatlan árverés a bírósági végrehajtó eljárási cselekménye, akinek eljárása a Vht. 225. § (2) bekezdése szerint a bíróság eljárásával azonos. A végrehajtó eljárási cselekményére tehát a Vht.-ben foglalt eltérésekkel a Pp. szabályait kell alkalmazni, e törvények értelmében pedig sem a bíróság intézkedése, sem a végrehajtó cselekménye nem lehet semmis.

A végrehajtási kifogás rendkívüli jogorvoslat, és annak a megtámadott aktusra nézve nincs halasztó hatálya. Az árverés megsemmisítése esetén a jogügylet csak a megsemmisítéssel, azaz a megsemmisítő végzés jogerőre emelkedésével veszti hatályát és nem eleve alkalmatlan joghatás kiváltására. Ebből következően az árverés megsemmisítése előtt mind az A. Kft., mind dr. K. A. tulajdonjogot szerzett, és pedig semmisnek nem tekinthető jogügyletek alapján. Az árverés megsemmisítéséről szóló bírósági végzés jogerőre emelkedésére az A. Kft. megszűnése után került sor, tehát az A. Kft.-nek megszűnése időpontjában semmiféle tartozása nem állhatott fenn dr. K. A. felé. Alperes hivatkozott az EBH2004. 1045. számú elvi határozatában foglaltakra is.

Dr. K. A. kártérítés címén igényelte a [...] bíróság előtt folyamatban volt perben egyrészt az A. Kft. részére általa kifizetett 2 075 000 Ft vételárat, valamint az általa vevőként és az általa eladóként megkötött adásvételi szerződésekben megjelölt vételárak különbözeteként további 7 225 000 Ft-ot, utóbbit elmaradt vagyoni előnyként. A 2 075 000 Ft visszafizetése iránti igény azonban nem lehet kártérítési követelés, legfeljebb az adásvételi szerződés lehetetlenüléséből származó szerződésen alapuló igény. 7 225 000 Ft elmaradt vagyoni előnyre pedig akkor hivatkozhatott volna dr. K. A., ha a károkozó jogellenes magatartásával megakadályozta volna ilyen összegű bevétel megszerzését. A perbeli esetben azonban épp a jogellenesnek minősített magatartás következtében állt be dr. K. A.-nél olyan haszon, melynek megszerzésére nem volt jogosult, a haszon elvesztése pedig a bíróság jogszerű aktusának volt az eredménye. Ebből következően a kártérítési felelősség fennállásához szükséges okozati összefüggés is hiányzott. Dr. K. A.-t 9 300 000 Ft kár azért sem érhet, mert a 9 300 000 Ft felvett vételárnak a visszafizetése vagyoni viszonyaiban nem eredményezett változást. Tehát kizárható a 7 225 000 Ft kárként való értékelése. A 7 225 000 Ft-os vételár-különbözet kártérítés címén való érvényesítése azért sem lehetséges, mert 2002. december 11-én, amikor dr. K. A. az U. Kft.-nek a vételárat visszafizette, azaz a károsodás bekövetkeztekor az A. Kft. már nem létezett.

A perben nem került sor annak hiteles bizonyítására, hogy a felperes dr. K. A.-nak ténylegesen kifizetett 18 467 484 Ft-ot, ugyanis a banki bizonylatokon szereplő bankszámla-számok eltérőek.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A bírósági ítélet elemzéséhez kapcsolódó feladatok

1. Foglalja össze az ítélet alapjául szolgáló tényállást több szempontból: elemezze az értékesített ingatlan jogi sorsát, vázolja fel, hogy milyen eljárások voltak folyamatban mely tárgykörben!
2. Mit jelent a jogalap és jogcím anyagi jogi és eljárásjogi fogalma?
3. Gyűjtse össze és elemezze, hogy mely jogalapokra hivatkoztak a peres felek!
4. Keresse ki az új Polgári Törvénykönyv rendelkezései közül az igényérvényesítés anyagi jogi jogalapjait!
5. Hogyan viszonyul egymáshoz az igényérvényesítés dologi, kötelmi és szervezeti jogalapja? Mely jogcímen ítélt meg a felek részére a követelés?